

5

Bestuursovereenkomst Friese taal en cultuur

Aan de orde is het **VSO Bestuursovereenkomst Friese taal en cultuur (35300-VII, nr. 114)**.

De voorzitter:

We gaan verder met het volgende punt op de agenda en dat is het VSO Bestuursovereenkomst Friese taal en cultuur. Ik heet de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van harte welkom. De eerste spreker is de heer Van der Molen van het CDA.

De heer Van der Molen (CDA):

Ik heet ook de minister van Friese zaken van harte welkom in de Kamer. We hadden onderling nog even een korte discussie of dit debat ook in het Fries mag; ik weet dat eigenlijk helemaal niet, voorzitter. Ik heb de eed wel in het Fries mogen afleggen, dat weet ik in ieder geval wel zeker.

Naar aanleiding van het overleg dat we samen met de andere collega's hebben gehad met de minister heb ik de volgende drie moties.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat Fries en Nederlands de officiële talen zijn in de provincie Fryslân;

overwegende dat het wenselijk is dat het Rijk het Fries ook zichtbaar gebruikt in en op gebouwen en in de communicatie in of gericht op de provincie Fryslân;

verzoekt de regering in aanvulling op de Bestjoersôfspraak Fryske taal en kultuer een akkoord te sluiten met de provincie Fryslân om de zichtbaarheid van het Fries en de communicatie in het Fries te versterken,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Van der Molen en Aukje de Vries. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 75 (35570-VII).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de regering voornemens is uit te treden als deelnemer van de gemeenschappelijke regelingen van de Regionaal Historische Centra in de provinciehoofdsteden;

overwegende dat het Friese regionaal historisch centrum Tresoar een bijzondere positie inneemt op grond van een gedeelde verantwoordelijkheid van Rijk en provincie voor de Friese taal en cultuur, zoals vastgelegd in de Bestuursafpraak Friese Taal en Cultuur 2019-2023;

verzoekt de regering deelname aan de Regeling Letterhoeke voort te zetten,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Van der Molen en Aukje de Vries. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 76 (35570-VII).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het Europees burgerinitiatief Minority SafePack de Europese Unie vraagt om minderheidskwesties meer op Europees niveau aan te pakken;

overwegende dat de bescherming van personen die tot nationale en taalminderheden behoren verbeterd moet worden en dat de culturele en taalkundige verscheidenheid in de Europese Unie versterkt moet worden;

verzoekt de regering het Europees burgerinitiatief Minority SafePack in Europees verband te ondersteunen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Van der Molen en Sneller. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 77 (35570-VII).

De heer Van der Molen (CDA):

Dank u wel, voorzitter. Er zit een deadline aan deze laatste motie. Wij hebben begrepen dat de Europese Commissie nog een standpunt moet bepalen op 15 januari aanstaande. Dus ik hoop dat als deze motie wordt aangenomen, de minister er ook vaart achter wil zetten.

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank, meneer Van der Molen. Dan gaan we nu luisteren naar mevrouw Özütok van de fractie van GroenLinks.

Mevrouw **Özütok** (GroenLinks):

Dank u wel, voorzitter. De Friese taal is een prachtige taal, maar het gaat me vandaag niet lukken om mijn motie in het Fries te doen. Dus helaas, maar misschien over een jaar. Vandaag doe ik het in het Nederlands.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het de verwachting is dat op korte termijn begonnen kan worden met het vaccineren tegen het coronavirus;

overwegende dat het in het kader van een adequate dekingsgraad van belang is dat zo veel mogelijk mensen ervoor kiezen zich te laten vaccineren;

overwegende dat het van belang is dat de overheid mensen zo goed mogelijk informeert over het vaccinatieprogramma en dat dit op een zo toegankelijk mogelijke manier gebeurt;

verzoekt de regering om de informatie over het coronavaccinatieprogramma zo veel mogelijk ook in de Friese taal beschikbaar te stellen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Özütok. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 78 (35570-VII).

Dank u wel, mevrouw Özütok.

Mevrouw **Aukje de Vries** (VVD):

'Tige tank, foarsitter'. Ik zal het verder in het Nederlands doen, want ik denk dat het anders ook 'ôfgrysliek dreech' wordt voor een aantal om mee te krijgen wat hier allemaal besproken wordt. Het CDA heeft al een tweetal moties mede namens mij ingediend. Met betrekking tot de zichtbaarheid zou ik nog wel een oproep willen doen om ook in de stukken van de overheid in ieder geval de officiële naam van Fryslân te gebruiken en niet Friesland, want ik kwam in heel veel begrotingsstukken nog de naam Friesland tegen.

Dan nog een paar vragen aan de minister. Allereerst over het onderwijs. Er zouden nog gesprekken worden gevoerd tussen de provincie en de onderwijsinspectie over de inspectie van het Fries in het onderwijs. Wij zijn wel benieuwd wat de stand van zaken daarvan is. We zijn ook wel benieuwd of er nog gekeken wordt naar het versnellen van de doelen voor het Fries in het onderwijs, want de provincie heeft aangegeven dat dat uiterlijk in 2030 op orde moet zijn. Wij zouden het toch wel goed vinden om daar een versnelling in aan te gaan brengen.

Dan ook nog een vraag naar de stand van zaken van een tweetal andere zaken. Er zouden nog gesprekken plaatsvin-

den tussen de rechtbank Noord-Nederland, het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden en de provincie Fryslân over het gebruik van het Fries. Wij zijn benieuwd wat daarvan de stand van zaken is.

En er zijn aanbevelingen gedaan om het Fries bij uitvoeringsorganisaties op te pakken. Wij zijn wel benieuwd naar de reactie van de minister op die aanbevelingen, met name die over de meldkamer Noord-Nederland.

Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter:

Dank u wel, mevrouw De Vries. De volgende en laatste spreker is mevrouw Van der Graaf van de ChristenUnie.

Mevrouw **Van der Graaf** (ChristenUnie):

Dank u wel. Ook namens de ChristenUnie een motie voor de minister.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de regering, evenals de provincie Fryslân, vanuit de Wet gebruik Friese taal een verantwoordelijkheid en zorgplicht heeft voor zowel de Friese taal als de Friese cultuur;

constaterende dat de coronacrisis ook hard inslaat bij Friese culturele instellingen en overige cultuurmakers, en dat deze instellingen en cultuurmakers juist ook een belangrijke bijdrage leveren aan het gebruik van de Friese taal en cultuur;

constaterende dat de Kamer bij motie-Dik-Faber c.s. de regering heeft verzocht bij de uitwerking van compensatieregelingen voor de cultuursector zorg te dragen voor borging van de regionale spreiding;

verzoekt de regering in de uitwerking van de steunmaatregelen voor de cultuursector en in samenwerking met de provincie Fryslân te borgen dat conform de afspraken uit de Bestjoersôfspraak Fryske taal en kultuer en de motie-Dik-Faber c.s. aan de zorgplicht voor de Friese taal en cultuur wordt voldaan,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Van der Graaf en Dik-Faber. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 79 (35570-VII).

Dan kijk ik even naar de staatssecretaris.

Minister Ollongren:

Veel dank, voorzitter. Ik begin even met het beantwoorden van enkele vragen. Dat doe ik inderdaad niet in het Fries, want dat zou ik echt niet durven in de aanwezigheid van Kamerleden die dat vloeiend spreken.

Mevrouw De Vries vroeg naar een aantal dingen die we inderdaad eerder ook al met elkaar hebben bediscussieerd en die in gang zijn gezet om het gebruik en het leren van het Fries verder te bevorderen. Zo zijn er bijvoorbeeld de doelen voor het Fries in het onderwijs. We hebben ons met die kerndoelen tot doel gesteld — dat zei mevrouw De Vries ook, geloof ik — om het in 2030 op alle scholen in het primair en voortgezet onderwijs op voldoende niveau aan te bieden. De provincie Friesland heeft trouwens ook voor andere niveaus beleidsdoelen gesteld. Ik kan melden dat de provincie Fryslân — het staat hier gelukkig goed geschreven, dus we gaan daar heel erg op letten, mevrouw de Vries — in haar boekjaarsubsidie instellingen voor de aanstaande beleidsperiode, dus de periode 2021-2024, heeft gevraagd om een gezamenlijk realisatieplan te schrijven en uit te voeren. Instellingen zoals Cedin en Afûk werken echt samen om die scholen te ondersteunen bij het aanbieden van het Fries op die scholen. Dat is daar dus echt op gericht. Over vier jaar moet dus elke school op z'n minst hoger uitkomen dan nu met een taalplan Fries. Dat is dus het streven. Uiteindelijk is het einddoel dan inderdaad 2030, maar we versnellen dat nu door de werkwijze die de provincie heeft gekozen, denk ik. Dat lijkt mij dus in lijn met datgene wat de Kamer vraagt.

Dan de onderwijsinspectie. De provincie en de onderwijsinspectie hebben regelmatig overleg hierover, niet alleen ambtelijk maar ook bestuurlijk. Ze hebben in het najaar van 2020 een webinarbijeenkomst georganiseerd over het Fries in het onderwijs. Daar was de onderwijsinspectie ook bij. Er is ook bestuurlijk en ambtelijk overleg met alle inspecteurs die Fryslân als werkgebied hebben. Er is ook ambtelijk overleg geweest over de specifieke situatie van de scholen op de Waddeneilanden. Al deze overleggen gaan gewoon door en zullen dus ook volgend jaar op frequente basis plaatshebben.

Mevrouw De Vries van de VVD vroeg ook naar de aanbevelingen rondom Fries bij de rijksuitvoeringsorganisaties, met name de meldkamer Noord-Nederland. Naar aanleiding van het rapport van DINGtiid wordt er in de provincie hard gewerkt aan het verder uitvoeren van die aanbevelingen bij de uitvoeringsorganisaties. Dat gebeurt op verzoek van en in overleg met BZK. In januari staat er weer een overleg met de veiligheidsregio op de agenda. Er is ook contact geweest met het UWV, de meldkamer en de RVO. Daar gaan we ook mee door. Kortom, het is allemaal goed opgepakt, het staat op de rol en er worden extra stappen gezet.

Dan de moties. De eerste motie, op stuk nr. 75, is van de heer Van der Molen. Ik denk dat het voor een groot deel al gebeurt zoals het hier staat. Het is ook weleens fijn om dat van een motie te kunnen zeggen. In hoofdstuk 1 van de bestuursafspraken, artikel 1.5, zijn afspraken gemaakt over de zichtbaarheid van het Fries. Om een voorbeeld te geven: in goed overleg met de provincie en het ministerie van VWS is er een Friestalige versie van de donorflyer gekomen. Op de website CoronaMelder.nl is alles in het Fries beschikbaar

gemaakt. We zijn de mogelijkheden van het gebruik van het Fries op rijksgebouwen in de provincie Friesland in kaart aan het brengen. Dat zijn allemaal dingen die gebeuren. Desalniettemin beschouw ik de motie als een extra steuntje in de rug. Ik laat het oordeel over de motie aan de Kamer.

Voor de tweede motie van de heer Van der Molen, op stuk nr. 76, ligt het iets ingewikkelder. In de brief van 25 juni is mijn collega voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media in antwoord op Kamervragen ingegaan op de kwestie rond de Gemeenschappelijke regeling Letterhoeke. Het ministerie van OCW is bestuurlijk in gesprek met de provincie over Tresoar. Dit overleg loopt nog. Partijen zoeken in onderling overleg naar een goede oplossing. De financiering als zodanig staat daarin niet ter discussie. Zowel de financiering voor het archiefbeheer van het rijksarchief in de provincie als de uitvoering van de taak in het kader van de bestuursafpraak wordt gecontinueerd. In het licht daarvan moet ik deze motie van de heer Van der Molen helaas ontraden.

Voorzitter. Dan de derde motie van de heer Van der Molen, op stuk nr. 77, over het Minority SafePack. De reikwijdte van dat Europees burgerinitiatief gaat natuurlijk verder dan alleen de bescherming en bevordering van de Friese taal en cultuur. Dat weet de heer Van der Molen natuurlijk ook heel goed. Wat dat betreft gaat het mijn verantwoordelijkheid als minister van BZK te buiten. Ik moet daar contact over hebben met de collega-bewindslieden. De Friese taal is erkend onder het Europees Handvest voor regionale talen of talen van minderheden. Friezen zijn als nationale minderheid ook beschermd onder het Kaderverdrag inzake de bescherming van nationale minderheden. Beide verdragen hebben ten doel de Friese taal en cultuur te beschermen en te bevorderen. We zullen zien wat het Europees burgerinitiatief daar precies aan kan toevoegen. De Kamer zal op de gebruikelijke wijze worden geïnformeerd over Brusselse trajecten en besluitvorming via de zogenaamde BNC-route. Ik zou me kunnen voorstellen dat de Kamer deze motie nog even aanhoudt in afwachting van die informatie, die ik, zo zeg ik nogmaals, niet helemaal kan overzien, omdat dit ook raakt aan de portefeuilles van andere collega's.

De heer Van der Molen (CDA):

In mijn inbreng heb ik al aangegeven dat de deadline vrij strak is. Die is namelijk 15 januari. Ik zou dus liever op een later moment de appreciatie van de minister krijgen, nadat ze overleg met haar collega's heeft gehad, in plaats van dat wij een apart stuk moeten afwachten, want wellicht vissen we dan als Kamer achter het net. Dat zou ik niet willen.

Minister Ollongren:

Laten we dat dan als compromis tussen de heer Van der Molen en mijzelf afspreken. Dan kan ik ruggespraak plegen met de andere collega's in het kabinet. Er volgt dus nog een appreciatie van de motie.

De voorzitter:

Houdt u de motie dan voorlopig aan, meneer Van der Molen?

De heer Van der Molen (CDA):

Nee. Als die appreciatie ons kan bereiken voordat wij volgende week dinsdag stemmen over de motie, is dat denk

ik niet nodig. Dat wachten wij af; anders kunnen we altijd nog kijken wat we doen.

De voorzitter:
Helder.

Minister Ollongren:

De motie op stuk nr. 78 van mevrouw Özütok verzoekt de regering om de informatie over corona, vooral gericht op de vaccinaties, ook in het Fries beschikbaar te stellen. Ik gaf net al voorbeelden van waar gewoon in het Fries wordt gecommuniceerd over corona. Het is uiteindelijk de GGD Friesland die daar keuzes in maakt, maar ik vind Friestalige communicatie vanuit het Rijk, zo breed mogelijk, en zeker over dit soort belangrijke onderwerpen, heel wezenlijk. Dat wil ik graag bevorderen. Om die reden laat ik het oordeel over deze motie graag aan de Kamer.

Tot slot de motie van mevrouw Van der Graaf. Het is ook voor mij een beetje lastig om daarover hier nu een oordeel te geven, omdat ik echt even met OCW ruggespraak moet houden. Dus ik weet niet hoe we dat procedureel zouden kunnen oplossen. Ik zou de motie gewoon kunnen doorgeleiden naar OCW en vragen of zij snel met een appreciatie zouden kunnen komen, een beetje volgens dezelfde formule als zonet met de heer Van der Molen.

De voorzitter:
Ik zie dat mevrouw Van der Graaf aangeeft dat ze daarmee instemt.

Minister Ollongren:

Er komt een appreciatie van de collega's van OCW en ik zal zorgen dat dat zo snel mogelijk gebeurt.

Mevrouw Aukje de Vries (VVD):

Dank voor de antwoorden. Ik heb volgens mij het antwoord op de vraag over de rechtbank en het overleg daarover nog gemist.

Minister Ollongren:

Dat heeft u zeker gemist, want dat heb ik ook niet gegeven. Dat kan ik wel doen.

Mevrouw Aukje de Vries (VVD):

Graag.

Minister Ollongren:

Excuus voorzitter, ik had niet goed genoeg opgelet denk ik.

Wat de stand van zaken van het gebruik van het Fries in de rechtspraak bij de rechtbanken betreft, er is tussentijds een benoeming geweest. Per 1 december is Fred van der Winkel gestart als voorzitter van het rechtsbestuur van de rechtbank Noord-Nederland. In het nieuwe jaar zal er vanuit de provincie met deze nieuwe benoeming opnieuw ingezet worden op overleg, onder andere met de rechtbank Noord-Nederland, om verder invulling te geven aan de bestuursafspraken

die we hebben gemaakt over het gebruik van het Fries. Intussen heeft de provincie Friesland vrij recent nog middelen beschikbaar gesteld om de tekorten aan tolken Fries bij de rechtbank op te lossen, dus dat financiële probleem is in ieder geval opgelost. Er komt een speciale taaltoets die ervoor moet zorgen dat er straks ook voldoende tolken beschikbaar zijn.

De voorzitter:

Dank u zeer. Dan zijn we daarmee gekomen aan het eind van dit VSO, dat ik dus sluit.

De beraadslaging wordt gesloten.

De voorzitter:

Ik schors de vergadering tot 11.40 uur. Dan gaan we door met de initiatiefwet van de leden Verhoeven en Jetten.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.